

FICIL
RAISE THE BAR!

Rīgā, 2024.gada 25. janvārī
Nr. 04/2024

Finanšu ministrijai
pasts@fm.gov.lv
nad@fm.gov.lv

Par Uzņēmuma ienākuma nodokļa reformas ietekmes izvērtējumu

Ņemot vērā, ka ziņojumā “Uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) reformas ietekmes izvērtējums 2018-2023 un piedāvātais tālākās rīcības scenārijs” (turpmāk – Ziņojums) norādīti gan secinājumi par jau veiktās UIN reformas ietekmi, gan arī secinājumi par potenciālo nākotnes scenāriju, FICIL vēlas sniegt komentāru par Ziņojumā minēto. **FICIL ieskatā, prioritāri ir jāvirzās uz nodokļu vienkāršošanu, vienlaikus saglabājot to prognozējamību.**

FICIL aicina izstrādājot un ieviešot izmaiņas nodokļu politikā, neveikt būtiskas jeb fundamentālas izmaiņas UIN. Uzņēmumi, veicot investīcijas, tās plāno ilgtermiņā, līdz ar to izmaiņas tādos nodokļos, kas skar visus uzņēmumus ik pēc dažiem gadiem, rada nenoteiktību un neveicina uzticību kopējai nodokļu sistēmai, kas var atturēt arī jaunu investoru ienākšanu Latvijā. Saglabājot un turpinot pozitīvo progresu, **FICIL aicina neatgriezties pie klasiskā UIN modeļa**, kas Ziņojumā minēts kā alternatīvs scenārijs.

Neskatoties uz to **FICIL iesaka turpināt pilnveidot esošo režīmu.** FICIL ir apkopojusi tādas UIN piemērošanas jomas, kas pie esošā režīma ir jāprecizē. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu ieviestā UIN režīma sistēmisku un loģisku piemērošanu, un neradītu negatīvas nodokļu sekas uzņēmējiem.

Visbeidzot, šobrīd būtu jāpilnveido UIN arī jautājumos, lai valdība varētu veiksmīgāk piesaistīt investīcijas no ES un EEA valstīm. FICIL ir gatava arī turpmāk dalīties ar priekšlikumiem nodokļu pamatnostādņu sagatavošanas procesā.

Problēma	Risinājums
Transfertcenas un korekcija par virsnormas procentiem. UIN likums paredz, ka apliekamajā bāzē ir iekļaujama transfertcenu korekcija un korekcija par virslimita procentu maksājumiem. Iepriekšējā UIN likumā (kas bija spēkā līdz 31.12.2017.) bija atrunāts, ka gadījumos, kad uzņēmumam būtu veicamas abas korekcijas, apliekamais ienākums bija jāpalielina tikai par vienu no korekcijām – par lielāko. Jaunais UIN likums šādu normu neparedz, kā rezultātā iespējama dubulta	Noteikt, ka gadījumā, ja nodokļa maksātājam rodas ar nodokli apliekamā ienākuma palielinoša korekcija, lai nodrošinātu saistīto pušu darījumu atbilstību tirgus cenām un no virsnormas procentu izdevumiem, nodokļa maksātājam ir jāmaksā UIN no lielākās no šīm pozīcijām.

<p>nodokļa maksāšana par vienu un to pašu procentu izdevumu apmēru.</p>	
<p>Dubulta nodokļu piemērošana transfertcenu korekcijas gadījumā starp diviem uzņēmumiem.</p>	<p>Paredzēt uzņēmumam veikt pretkorekciju (<i>corresponding adjustments</i>), ja otra darījuma puse ir samaksājusi nodokli par transfertcenu korekciju. Korekcijas piemērošanu iespējams vienkārši īstenot kā deklarācijā uzrādāmu tiesību sadalīt dividendes (jeb peļņu, kas pārsniedz tīrgus līmeņa peļņu) bez nodokļa.</p>
<p>Transfertcenas korekcija. Ņemot vērā UIN likuma 4. panta 9. daļā minēto, nodokļa maksātājam ir jānosaka ar UIN apliekamā bāze, objekta vērtību dalot ar koeficientu 0,8, lai iegūtu bruto peļņu (peļņu pirms nodokļa jeb nodokļa bāzi). Šis regulējums attiecas arī uz starpību, ja darījumi starp saistītajiem uzņēmumiem nav veikti atbilstoši tīrgus cenu principam, kas būtu spēkā starp neatkarīgām personām. Šī starpība būtībā ir jau bruto bāze (negūtā peļņa pirms nodokļa nomaksas). Tādējādi, to atkārtoti dalot ar koeficientu 0,8, tiek apliekamā bāze tiek mākslīgi palielināta.</p>	<p>Pārskatīt situācijas, kurās ir vai nav nepieciešams piemērot koeficientu 0,8.</p>
<p>VID ieskatā ārvalstu uzņēmumu pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā nav tiesīgas samazināt ar UIN apliekamā ienākuma bāzi par saimnieciskās darbības izmaksām, kas saistītas ar pakalpojumiem, procentu maksājumiem par aizdevumiem u. c., kas saņemti no nerezidenta, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir. Tām rodas papildu nodokļu slogs 0,2/0,8 apmērā.</p> <p>Tas ir pretrunā (i) LR valdības līgumiem par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību, (ii) Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, (iii) ES Tiesu judikatūrai un (iv) ESAO[1]autorizētajai pieejai ienākumu un izmaksu attiecināšanā uz pastāvīgo pārstāvniecību (filiāli) un padara filiāli par nepievilcīgu uzņēmējdarbības formu Latvijā.</p>	<p>Papildināt UIN normatīvus, norādot, ka, lai noteiktu pastāvīgās pārstāvniecības apliekamo ienākumu, nepieciešams filiāli izdalīt no pārējā uzņēmuma kā hipotētisku neatkarīgu uzņēmumu, kas ar pārējo uzņēmumu būs saistītas personas un piemēros transfertcenu principus atbilstoši ESAO vadlīniju piedāvātajām metodēm un rīkiem (aprēķina ar nodokli apliekamo peļņu tāpat, kāda tā būtu, ja filiāle būtu saistīts uzņēmums).</p> <p>Ir nepieciešams ieviest tādu pastāvīgo pārstāvniecību regulējumu, kas novērš nerezidentu diskriminēšanu saimnieciskās darbības izdevumu noteikšanā salīdzinājumā ar uzņēmējiem, kas šeit darbojas kā atsevišķas juridiskas vienības.</p>
<p>Atbilstoši savai likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.² panta interpretācijai attiecībā uz kontrolētiem aizdevuma un/vai aizņēmuma darījumiem, VID par kontrolētā darījuma summu uzskata arī</p>	<p>Papildināt MK noteikumus Nr. 677, likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.2 pantu vai Ministru kabineta noteikumus Nr. 802, nosakot, ka par kontrolēto darījumu summu uzskatāmas tikai tās darījumu vērtības, kas atstāj ietekmi uz nodokļu</p>

<p>aizdevuma/aizņēmuma pamatsummu. Tas ir pretrunā ar grāmatvedības loģiku. Turklāt likuma anotācijā bija paredzēts, ka tikai apmēram 200 uzņēmumiem būs automātiski jāiesniedz transfertcenu dokumentācija, pretstatā vairāk nekā 2000 uzņēmumiem sakarā ar minēto VID interpretāciju. Citās valstīs nepastāv šāds administratīvais slogs un saistītās izmaksas, un tas noteikti negatīvi iespaido investīciju lēmumus.</p>	<p>maksātāja peļņas vai zaudējumu pārskatu. Aizdevumu/aizņēmumu darījumu gadījumā tā būtu tikai aprēķināto (samaksāto) procentu summa.</p>
<p>Neskaidrības skaidrojumā par <i>cash pool</i> finansēšanas mehānismu starp grupas uzņēmumiem. Mūsuprāt, grupas konta darījumi tikai daļēji atbilst UIN likuma 1. panta 4. daļas aizdevuma definīcijai, jo neparedz naudas līdzekļu atmaksu noteiktā laikā un kārtībā. Naudas atlikums grupas kontos <i>cash pool</i> gadījumā mainās nepārtraukti (tiek palielināts par ienākošajiem naudas līdzekļiem un samazināts, kad tiek veikta kreditoru saistību apmaksa). Šī ir ierasta prakse, ko ārvalstu investori izmanto daudzviet pasaulē bez nodokļu sekām.</p>	<p>Skaidri norādīt, ka, ja uzņēmumi izmanto <i>cash pool</i> kā finansēšanas mehānismu starp grupas uzņēmumiem, tostarp izsniegti aizdevumi, šāda veida finansēšanas mehānisms netiek uzskatīts par aizdevumu saistītai personai, ja izpildās noteikti kritēriji, piemēram:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viens no grupas uzņēmumiem veic kases funkciju, un tas ir reglamentēts līgumā starp uzņēmumiem; 2) <i>cash pool</i> līgums ir noslēgts ar kredītiestādi; 3) <i>cash pool</i> konta ietvaros notiek aktīva finanšu līdzekļu kustība, kura ir redzama ikdienas bankas izrakstos.

Ar cieņu,

Roberts Alhimionoks
FICIL izpilddirektora p.i.

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU